

POSTANOWIENIE

27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa W. F.
przeciwko Gminie Pisz
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy Pisz
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 27 marca 2023 r., I AGa 134/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Gminy Pisz na rzecz powoda W.F. kwotę 5 417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej postępowania odpisu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 27 marca 2023 r. (sygn. akt I AGa 134/22) pełnomocnik pozwanej Gminy Pisz oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Tytułem jej wykazania przedstawił rozważania prowadzące się do stwierdzenia, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej polega na tym, iż wobec naruszenia przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku art. 6 k.c. przez przyjęcie za własne ustaleń stanu faktycznego sprawy poczynionych przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, w konsekwencji, doszło do uznania, że prywatna opinia przedstawiona przez powoda została zrównana, w mocy dowodowej, z opinią biegłego sądowego. W ocenie pełnomocnika strony pozwanej, „możliwość przedstawiania różnego rodzaju dowodów, w tym opinii prywatnych, w trakcie procesu, nie może zastępować czy też prowadzić do wypaczenia istoty prawidłowo pojmowanego procesu dowodzenia faktów zgodnie z obowiązującymi przepisami i ugruntowaną praktyką w tym zakresie”. W konkluzjach pełnomocnik pozwanej stwierdził, że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa, to jest art. 387 § 2² pkt 1 k.p.c., przez uznanie i przyjęcie przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim naruszenie przez powoda art. 6 k.c., jak też 232 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. - przyjęcie prywatnej opinii za podstawę orzeczenia i nadanie jej waloru opinii biegłego, przy zakwestionowaniu tej pierwszej w całości przez pozwaną Gminę Pisz oraz przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że powód w oparciu o przedstawioną opinię prywatną wykazał zasadność swoich roszczeń. W rezultacie, wszystkie wskazane przez

skarżącą okoliczności miały w jej ocenie przemawiać za tym, że skierowana przez nią do Sądu Najwyższego skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona.

Mając na względzie zaprezentowaną przez skarżącego argumentację i odnosząc się wprost do powołanej przezeń przesłanki oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wskazać należy, że przesłanka ta zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Należy też podkreślić, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając, więc, wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy; powinna, bowiem, dać się stwierdzić bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07). Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). Nadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono, iż Sąd ten, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza, w efekcie, nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi

kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06).

Wskazanych wymogów skarżąca nie spełniła. Zaprezentowana przez nią argumentacja stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ponadto, skoro podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), to nie można z odwołaniem się do nich wywodzić twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ani wykazywać, że w rzeczywistości miał miejsce inny stan faktyczny, niż ustalony przez sądy obu instancji, czyli inny, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia. W konsekwencji należy stwierdzić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania, zdaje się wskazywać, że pozwana odmiennie, niż to wynika z poglądów prezentowanych w doktrynie oraz utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, pojmuje funkcje sądu kasacyjnego, charakter skargi kasacyjnej oraz postępowania wywołanego jej wniesieniem. Wymaga podkreślenia, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, przed którą dochodzi do kolejnego rozpoznania sprawy. Sam zaś fakt niepodzielania zapatrywania sądu drugiej instancji w zakresie analizy prawnej przedstawionego w sprawie problemu nie może stanowić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Niezależnie od tych argumentów nie można przyjąć, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona ze względu na treść zarzutów wypełniających podstawy skargi kasacyjnej. Wskazany w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - art. 387 § 2² pkt 1 k.p.c. w ogóle nie występuje jako jednostka redakcyjna w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Prawdopodobnie skarżący chciał

powołać art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c., który dotyczy jednego z elementów, jakie powinno zawierać uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono jednak – w odniesieniu do wcześniejszego odpowiednika tego przepisu, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. - że naruszenie przez sąd drugiej instancji przepisu dotyczącego uzasadnienia orzeczenia może stanowić podstawę skargi kasacyjnej tylko wyjątkowo wtedy, kiedy jest do tego stopnia wadliwe, że uniemożliwia przeprowadzenie kontroli kasacyjnej (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 7 października 2005 r., IV CK 122/05, z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118, z 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10 i z 11 marca 2020 r., I CSK 585/18). Taka sytuacja w sprawie jednak nie zachodzi. W odniesieniu natomiast do podniesionego zarzutu naruszenia art. 6 k.c., powołanego w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przepis art. 6 k.c. zawiera ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu i określa reguły dowodzenia, nie stanowi natomiast samodzielnej podstawy wyroku, wobec czego przytoczenie go w skardze kasacyjnej jako zarzutu naruszenia prawa materialnego nie może być skuteczne bez wskazania normy prawa materialnego stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia i konkretyzującej rozkład ciężaru dowodu w danej sprawie. Poza jego dyspozycją pozostaje przy tym kwestia czy strona udowodniła fakty, z których wywodzi dla siebie określone skutki prawne, gdyż ta stanowi domenę przepisów postępowania cywilnego, a nie prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., I CSK 1564/23, wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 1469/22 i wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 r., IV CSK 452/07).

Ostatecznie należało przyjąć, że powołana przez skarżącą przesłanka oczywistej zasadności skargi nie została właściwie wykazana.

Wskazać też trzeba, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹, § 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

r.g.